

Lundby

Intill vägen ett par kilometer sydöst om Lids kyrka står en runsten med inskrift från 1000-talet. Den berättar om en man som dött österut tillsammans med Ingvar den vittfarne. Norr om runstenen på andra sidan vägen finns ett gravfält med tre högar och flera runda stensättningar.

Runor

:HBEINTI : *TITITIT : BITA : RTHID : NTHIT :
 BITI : ITIA : HTIBT : BRDIDR HIT : IDR :
 THITR : *ITIT : YIP : ITIRI : TIRITITTI :
 ITA : HDTA IDITIT

Translitterering

:sbiuti : halftan : þair : raisþu : stain :
 þansi : eftia : skarþa : bruþur sin : fur :
 austr : hiþan : miþ : ikuari : o sirklantia :
 lika : sunn iuintar

Normalisering

Spiuti, Halftan, þæir ræisþu stæin þanssi æftiR Skarða, broður sinn. For austr heðan með Ingvari, a Særklandi liggR sunR ØyvindaR.

Översättning

Spjute (och) Halvdan, de reste denna sten efter Skarde, sin broder. (Han) for österut härifrån med Ingvar, i Särkland ligger Övinds son.

Publicerad: Södermanlands runinskrifter nr 131.

När Richard Dybeck i mitten på 1800-talet besökte gravfältet på vad som då kallades Ålkistbacken pekade man ut en sten som bara stack upp tre tum jorden och som påstods vara _skreven_. Dybeck grävde upp stenen och fann att det var fråga om en runsten med en mycket intressant inskrift. På Dybecks tid fanns också resterna av en skeppssättning alldeles intill runstenen. Av denna finns idag inget spår.

Teckning av Rickard Dybeck

Det finns över 20 runstenar som rests över män som dött tillsammans med Ingvar, varav hälften finns i Södermanland. Om detta vikingatåg berättas i den isländska sagan om Ingvar den vittfarne. Efter en tid i Gårdarike, alltså den ryska riket, skall Ingvar givit sig iväg med trettio skepp för att utforska områdena österut. Ingvar och de flesta av hans män omkom under resan. Särkland är det nordiska namnet på de muslimska länderna. Förmodligen har Skarde slutat sitt liv i trakterna kring Kaspiska havet. Ytterligare tre sörmländska inskrifter nämner Särkland. Två av dem är med säkerhet resta över män som dött med Ingvar. Den tredje, som dock är mycket skadad kan troligen sättas i samband med Ingvars expedition.

Skarde är ett ganska ovanligt namn men det förekommer i vikingatida inskrifter från Sverige, Norge och Danmark. Namnet hänger förmodligen samman med ett ord för inskärning och syftar sannolikt på harmynthet. Även Spjute är ovanligt; förutom i

VÄLJ RUNSTEN:

Välj en länk ▾

VÄLJ LANDSKAP:

Landskap: ▾

Foto: Bengt A Lundberg

Så hittar du dit:

Klicka på länken nedan till Eniros karttjänst.

[Eniro.se](http://eniro.se)

denna inskrift förekommer det bara på en sörmländsk och en uppländsk runsten. Det snarlika och unika namnet Spjut förekommer på runstenen vid Kjula ås. Halvdan och Övind är vanliga namn både i runinskrifterna och i texter från medeltiden.

Riksantikvarieämbetet Telefon: 08
-5191 8000 **Här finns vi**
E-post:

Avslutningen är poetisk formulerad med så kallade bokstavsrim. Bokstavsrimmad vers förekommer på flera runstenar och är väl känt från den fornvästnordiska diktningen. Ordet hädan, d.v.s. härifrån, förekommer för övrigt bara i en enda vikingatida runinskrift.

Se även:

[Översätta runor](#) - Om translitterering, normalisering och översättning av runor.

[FMIS Fornsök](#) - Läs mer om denna runsten i Fornsök.

Till Södermanland

riksant@raa.se Webbredaktionen: redaktionen@raa.se | [Om webbplatsen](#)